

2.

ULUSLARARASI

MESLEKSEL VE ÇEVRESEL HASTALIKLAR KONGRESİ

04-08 MART 2018, SUSESI LUXURY HOTEL ANTALYA

BİR İLDEKİ BİRİNCİ BASAMAK SAĞLIK ÇALIŞANLARININ İŞ KAZASI GEÇİRME DURUMLARI VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Ferhat Coşkun¹, Tuba Duygu Yılmaz¹, Ahmet Öner Kurt², Serdar Deniz³, Muhsin Akbaba⁴

¹Mersin İl Sağlık Müdürlüğü, Mersin

²Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Ana Bilim Dalı, Mersin

³Malatya İl Sağlık Müdürlüğü, Malatya

⁴Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Ana Bilim Dalı, Adana

AMAÇ:

Bu çalışmada bir ilde birinci basamak sağlık çalışanlarının iş kazası geçirme durumları ve bunlarla ilişkili faktörleri belirlemek amaçlanmaktadır.

YÖNTEM:

- Kesitsel tipteki araştırmanın verileri Ağustos-Eylül 2017 aylarında toplandı.
- Çalışma evrenini ildeki Toplum Sağlığı Merkezleri (TSM) ve Aile Sağlığı Merkezlerinde görev yapan 1865 sağlık çalışanı (TSM= 806, ASM= 1059) oluşturdu.

YÖNTEM:

- Örneklem yapmadan evrenin tamamı çalışmaya alındı.
- Veriler, araştırmacılar tarafından geliştirilen veri toplama formu ile toplandı.
- Çalışanların 1775'ine (%95.2) ulaşıldı.
- İstatistiksel çözümlemede; ortalama, minimum ve maksimum değerler ve Ki-Kare Testi kullanıldı.

BULGULAR:

- Çalışmaya katılan 1775 sağlık çalışanının;
 - %63.8'i kadın,
 - %80.7'si evli,
 - %58.5'i tabip dışı sağlık çalışanı,
 - %79.7'sinin öğrenim düzeyi üniversite ve üzerindedir.
- Sağlık çalışanlarının %59.9'u meslek yaşamı süresince herhangi bir iş kazası yaşamıştı.
- Sağlık çalışanlarının geçirdikleri iş kazalarının türlerine göre dağılımına bakıldığında işyerinde sözel ve/veya fiziksel şiddet %39.7 ile ilk sırada yer almaktaydı (Tablo 1).

TABLO 1. Sağlık Çalışanlarının Geçirdikleri İş Kazalarının Türlerine Göre Dağılımı (MERSİN, 2017)

	Evet		Hayır	
	sayı	yüzde	sayı	yüzde
İşyerinde sözel ve/veya fiziksel şiddet	705	39,7	1070	60,3
Vücut sıvısı, kan vb sekresyonla temas	557	31,4	1218	68,6
Kesici delici alet yaralanması	488	27,5	1287	72,5
İşle ilgili dışarıda bulunduğu sürede ve işe geliş gidişte trafik kazası geçirme	189	10,6	1586	89,4
İşyerinde kayma, düşme, çarpma	182	10,3	1593	89,7
İş kazası geçirme	1063	59,9	712	40,1

BULGULAR:

Sağlık çalışanlarının demografik özellikleri ve iş kazası geçirme durumu değerlendirildiğinde;

İl merkezinde görev yapanlarda,

Tabip dışı sağlık çalışanlarında,

Öğrenim düzeyi üniversite ile üzeri olanlarda,

Kadın sağlık çalışanlarında, iş kazası geçirme durumunun diğer çalışanlara göre istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptandı (Tablo 2).

TABLO 2. Sağlık Çalışanlarının Demografik Özellikleri ve İş Kazası Geçirme Durumunun Değerlendirilmesi (MERSİN, 2017)

	İş kazası geçirme durumu				Toplam		χ ² p
	Yok		Var		n	%*	
	n	%	n	%			
Görev yaptığı ilçe							23.070 0.001
Merkez ilçe	301	34.4	573	65.6	874	49.2	
Taşra ilçeler	411	45.6	490	54.4	901	50.8	
Meslek grubu							57.795 0.001
Tabip	163	31.8	349	68.2	512	28.8	
Tabip dışı sağlık çalışanı	410	39.5	627	60.5	1037	58.5	
İdari çalışanlar	139	61.5	87	38.5	226	12.7	21.606 0.001
Öğrenim düzeyi							
Lise ve altı	183	50.8	177	49.2	360	20.3	
Üniversite ve üzeri	529	37.4	886	62.6	1415	79.7	8.237 0.004
Cinsiyet							
Kadın	426	37.6	707	62.4	1133	63.8	
Erkek	286	44.5	356	55.5	642	36.2	1775 100.0
Toplam	712	40.1	1063	59.9			

*Sütun yüzdesi

BULGULAR:

Sağlık çalışanlarının çalışma yaşamı özellikleri ve iş kazası geçirme durumları değerlendirildiğinde;

- işin sağlığa etkisinin olumsuz yönde olduğunu düşünenlerde, görev yaptığı yerde iş kaza olasılığının olduğunu düşünenlerde, iş kazası geçirme kaygısı duyumsayanlarda, kendini güvende hissetmeyen sağlık çalışanlarında, iş kazası geçirme durumunun diğer çalışanlara göre istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptandı (Tablo 3).

TABLO 3. Sağlık Çalışanlarının Çalışma Yaşamı Özellikleri ve İş Kazası Geçirme Durumunun Değerlendirilmesi (MERSİN, 2017)

	İş kazası geçirme durumu				Toplam		X ² p
	Yok		Var				
	n	%	n	%	n	%*	
İşin sağlığa etkisi							103.088 0.001
Olumlu yönde	170	49.7	172	50.3	342	19.2	
Etkisi yok	264	54.8	218	45.2	482	27.2	
Olumsuz yönde	278	29.2	673	70.8	951	53.6	29.671 0.001
İK olasılığı							
Olduğunu düşünüyor	647	38.6	1030	61.4	1677	94.5	
Yok	65	66.3	33	33.7	98	5.5	38.719 0.001
İK kaygısı							
Duyumsuyor	603	37.7	996	62.3	1599	90.1	
Hayır	109	61.9	67	38.1	176	9.9	65,674 0.001
Güvende hissetme							
Evet	586	46.0	687	54.0	1273	71.1	
Hayır	126	25.1	376	74.9	502	28.3	
Toplam	712	40.1	1063	59.9	1775	100.0	

*Sütun yüzdesi

SONUÇ:

*Tehlikeli sınıfta yer alan birinci basamak sağlık kuruluşlarında çalışanların %60'ının iř kazası geçirdiği,

*İř kazaları nedenleri olarak çalışana yönelik şiddet, vücut sıvısı ile temas ve kesici delici alet yaralanmasının ne çıktığı,

*İlçede görev yapanların, kadın çalışanların ve tabip dışı sağlık çalışanlarının iř kazası açısından riskli grupta yer aldığı görülmektedir.

Bütün yöneticiler ve çalışanların iř kazasında sıfır kaza yaklaşımıyla, yasal ve bilimsel öngörülere göre daha fazla emek vermesi kanaatindeyiz.